

O'ZBEKISTONDA INGLIZ TILINI O'RGANISHDA ONLINE VA AN'ANAVIY O'QUV DASTURLARINING O'RNI

Irisova Mohigul

Samarqand Davlat Chet tillar instituti talabasi

Gmail: Irisovamohigul@gmail.com

Supervisor: **Nilufar Zubaydova**

Annotatsiya: Globalizatsiya davrida ingliz tili xalqaro muloqotning asosiy vositasiga aylandi. O'zbekiston Respublikasida ham ingliz tilini bilishning ahamiyati kundan-kunga ortib bormoqda, bu esa o'quv dasturlarining rivojlanishiga, xususan, an'anaviy va onlayn ta'limning paydo bo'lishiga turtki bo'lmoqda. Ushbu maqolada O'zbekistonda ingliz tilini o'rganishda an'anaviy va onlayn o'quv dasturlarining o'rni, afzalliklari va kamchiliklari muhokama qilinadi.

Key words: Onlayn va an'anaviy ta'lim, ijtimoiy ko'nikma, ta'lim tizimi, onlayn platformalar, Globalizatsiya, o'z-o'ziga motivatsiyasi, muloqot, guruh loyihalari.

KIRISH

An'anaviy o'quv dasturlari, ya'ni maktab, kollej, letsey va oliy o'quv yurtlaridagi ingliz tili darslari, hali ham ingliz tilini o'rganishning asosiy yo'nalishi hisoblanadi. Bu dasturlar o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi to'g'ridan-to'g'ri muloqotni, sinfdoshlar, guruhdoshlar va kursdoshlar bilan malumotlar, qiziqarli faktlar almashishni, shuningdek nafaqat guruhdosh va sinfdoshlari balki o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi jonli muloqotni taminlash kabi afzalliklarga ega. Ingliz tili o'qituvchisi o'quvchi va talabalarga grammatikaning murakkab jihatlarini tushuntirishda, nutqni to'g'ri, chiroyli, va ravon shakllantirishda va tinglash ko'nikmalarini rivojlantirishda, shuningdek ingliz tilida o'qish va yozish kabi mahoratlarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Bundan tashqari, an'anaviy o'qitish uslubi talabalarga o'z tengdoshlari bilan suhbatlashish, guruh bo'lib ishlash kerak bo'lgan loyihalarida ishtirok etish va o'zaro hamkorlik qilish imkoniyatini beradi, bu esa ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga katta yordam beradi. Biroq, an'anaviy uslublarning kamchiliklari ham mavjud.

O'quv rejasining qattiqligi va o'qituvchining individual yondashuvining cheklanganligi, o'qituvchining o'quvchi va talabalarga o'quv dasturida mavjud bo'lgan mavzuni 45-90 daqiqa ichida chuqur tushuntirib o'quvchi va talabalarga mavzuni to'liq

tushuntirish va ularning tudhunishiga yetmaydi bular bazi o'quvchi va talabalar uchun ingliz tilini o'rganish jarayonini qiyinlashtirishi mumkin. Shuningdek, an'anaviy dasturlar tez sur'atlarda rivojlanib borayotgan zamonaviy texnologiyalar va o'quv resurslaridan to'liq foydalanmaydi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda internetning keng tarqalishi bilan onlayn ingliz tili o'qitish dasturlari tobora ommalashib bormoqda. Onlayn o'quv dasturlarimig ishlab chiqarilishi 2020 yil Korona virusining tarqalishi va butun dunyoda karantin e'lon qilishi va oliy ta'lim va maktablarda darslarni onlayin shakilda olib borish bilan boshlandi. Dastlab onlayn ta'limga ko'pchilik moslasha olmadi, yaxshi o'qiydigan o'quvchi va talabalarning baholari pasayganligi, ota-onalar farzandlarining dars jarayonlarini to'g'ri nazorat qila olishga qiynalganligi uchun karantin tugagach barcha maktab, kollej, letsey va oliy ta'limlar an'anaviy o'quv dasturlariga qaytishdi. Hozirgi kunda internet sifatining oshganiligi, onlayin o'tiladigan darslarning yaxshilanganligi bir qator qulayliklarni beradi xususan talabalarga vaqt va joy jihatidan moslashuvchanlikni taqdim etadi. Ular istalgan vaqt va istalgan joyda ingliz tilini o'rganish imkoniyatini beradi. Onlayn platformalarda turli xil o'quv materiallari, interaktiv mashqlar, video darslar va o'yinlar mavjud bo'lib, bu esa o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bundan tashqari, onlayn dasturlar ko'pincha an'anaviy dasturlarga qaraganda arzonroq bo'ladi. Biroq, onlayn darslarning kamchiliklari ham bor.

O'qituvchi bilan to'g'ridan-to'g'ri muloqotning cheklanganligi, texnik muammolar va o'z-o'zini boshqarishning muhimligi ba'zi talabalar uchun qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin. Masalan ingilis tilida gaplashayotgan ya'ni mavzu tushuntirayotgan paytda internetning sust ishlagnligi sababli o'quvchi mavzuni yaxshi tushunmay qolishi mumkin. Shuningdek, onlayn dasturlar talabalarning o'z-o'zini motivatsiyasi va intizomiga bog'liq bo'ladi. Ingliz tilini o'rganish o'quvchidan katta kuch talab qiladi. Ba'zi o'quvchilarda o'z-o'ziga beradigan motivatsiyasi yetarli bo'lmasligi, ta'lim olishdagi intizomning yaxshi shakillanmaganligi sababli onlayin ingiliz tilini o'rgatish darslarida aniq natija ko'rsata olishmaydi.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda ingliz tilini o'rganishda ham an'anaviy, ham onlayn o'quv dasturlari muhim rol o'ynaydi. An'anaviy dasturlar tuzilgan o'quv rejasini va o'qituvchi bilan to'g'ridan-to'g'ri muloqotni ta'minlaydi, onlayn dasturlar esa moslashuvchanlik va turli xil o'quv resurslarini taklif etadi. Eng samarali yondashuv ikkala uslubning afzalliklarini birlashtirish, ya'ni an'anaviy darslar bilan bir qatorda onlayn resurslardan foydalanishdan iborat. Bu talabalarga ingliz tilini

o'rganish uchun keng imkoniyatlar yaratadi va ularning o'ziga xos ehtiyojlariga qarab moslashuvchan o'rganish strategiyasini shakllantirishga yordam beradi. Kelajakda esa O'zbekiston ta'lim tizimi bu ikki yo'nalishni yanada uyg'unlashtirib, zamonaviy texnologiyalarni samarali qo'llagan holda ingliz tilini o'rganish sifati va samaradorligini oshirishga intiladi deb umid qilamiz.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. M Ubaydullayeva, Ways To Activate Students When Teaching The Epic” Alpomish, *Международный Журнал Языка, Образования, Перевода* 4 (5), 2023
2. SD Ikrambayevna, Classification of Functions of Communicative Strategy and Tactics in Political Communication, *Miasto Przyszłości* 50, 548-553, 2024
3. M Ubaydullayeva, U Murodova, Saida Zunnunova Asarlarida Kurashchan Qahramon Talqini, *Академические исследования в современной науке* 2 (23), 123-135, 2023
4. AD Ikramboyevna, SD Ikramboyevna, The Ways of Forming Secondary Nomination in Uzbek Language and Its Impact on Linguistics, *International Journals of Sciences and High Technologies*, 2023
5. MA Ubaydullayeva, Methodology Of Using The” Analytical Reading” Technique In The Interpretation Of The Epos” Alpomish”, *Международный Журнал Языка, Образования, Перевода* 3 (2), 2022
6. UM Azamatovna, The History Of The Development Of The Terms Of Literary Studies Of The Turkic Peoples.
7. Худайназаров, Ф. Х. (2024). Кичик Бизнес Субъектлари Фаолиятини Рақамли Технологиялар Асосида Ривожлантиришнинг Меъёрий-Ҳуқуқий Асослари. *Oriental Renaissance: Innovative, Educational, Natural And Social Sciences Scientific Journal*, 266.
8. Худайназаров, Ф. (2023). Исламские Финансы: Проблемы И Решения. *Экономическое развитие и анализ*, 1(8), 109-114.
9. Ghodake, S. P., Malkar, V. R., Santosh, K., Jabasheela, L., Abdufattokhov, S., & Gopi, A. (2024). Enhancing Supply Chain Management Efficiency: A Data-Driven Approach using Predictive Analytics and Machine Learning Algorithms. *International Journal of Advanced Computer Science & Applications*, 15(4).
10. Dohare, S., Pamulaparthu, L., Abdufattokhov, S., Naga Ramesh, J. V., El-Ebiary, Y. A. B., & Thenmozhi, E. (2024). Enhancing Diabetes Management: A Hybrid Adaptive Machine Learning Approach for Intelligent Patient Monitoring in e-

Health Systems. *International Journal of Advanced Computer Science & Applications*, 15(1).

11. Abdufattokhov, S., Normatova, N., & Shermatova, M. (2022). Artificial Neural Networks Based Predictive Model for Detecting the Early-Stage Diabetes. *Journal of Artificial Intelligence, Machine Learning and Neural Network (JAIMLNN)* ISSN, 2799-1172.

12. Chen, Z., Xie, M., Zu, Q., & Abdufattokhov, S. (2023). Electrical Automation Intelligent Control System Based on Internet of Things Technology. *Electrica*, 23(2).

13. Abdufattokhov, S., Mahamatov, N., Ibragimova, K., Gulyamova, D., & Yuldashev, D. (2022). Supervisory optimal control using machine learning for building thermal comfort. *Operations Research and Decisions*, 32(4).

14. Abdilakimova, U. B., & Musoyeva, A. B. (2022). The Importance of Socio Linguistic Competence in Forming Perspective Foreign Language Teachers' professional Development.

15. Botirovna, M. A. (2024). Exploring the Distinctive Features of Learning Management Systems in Enhancing Academic Writing in Higher Education. *Ustozlar uchun*, 57(4), 546-549.

16. Murtazaev, E. M., Nabiyev, E. S., Berdiyev, S. A., Sharipov, S. P., Karimov, A. Q., & Boymuratov, F. X. (2023). Analysis of the effect of heat and corrosion on the mechanical properties of metal structures. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 410, p. 02053). EDP Sciences.

17. Nabiev, E. (2023). Reliability study of irrigation canals and pipe culvers. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 410, p. 05025). EDP Sciences.

18. Khuzhakulov, R., Abdimuminov, E. F., & Nabiev, E. S. (2020). Influence of Filling Soil from Pipe Side on Pipe Strength. *Central Asian Journal of Mathematical Theory and Computer Sciences*, 1(10), 1-4.

19. Nabiyev, E. (2022). Complexities of Foreign Policy and the Role of Turkey in the System of International Relations. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 9(3), 416-420.

20. Murtazaev, E. N. (2022). About the compositional structure of plot of war works. *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities*, 12(2), 98-103.